

Enerji Verimliliğine Trajikomik Plan

Avrupa Parlamentosu'nun 2012/27/EC sayılı AB Direktifi ve 25 Ekim 2012 tarihli Konsey kararı uyarınca hazırlanan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı Taslağı Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülen çalışmalar kapsamında 27 Temmuz 2015 tarihinde görüşe açıldı.

Olmayan Kurumlar: Elektrik Kaynak Etüdü Genel Müdürlüğü ve Kalkınma İdaresi diye bir kurum yokken, bu kurumun ikincil mevzuatta bir tadil tasarısı hazırladığı belirtilmektedir. Başka bir bölümde ise Elektrik Enerjisi Kaynak Etüt ve Geliştirme İdaresi Genel Müdürlüğü'nden söz edilmektedir. Enerji Yönetimi Enstitüsü ve Enerji Enstitüsü gibi yerleşik kurumların enerji yöneticilerine ait sicillerin "akran değerlendirmelerini" yaptığını yer verilmektedir. "Enerji etütçüleri" gibi Türkçede yer almayan bir unvandan söz edilirken dağıtım şirketleri, şebeke operatörleri olarak çeviri diliyle taslakta yer almaktadır.

Sehven Yanlışlar: Enerji açığı 2012 yılı için 52 milyar dolar yerine 52 milyon dolar olarak yer almaktadır. Sayfaların üst bölgesinde Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı yerine bir bölümden sonra Ulusal Enerji Verimliliği Strateji Planı denilmektedir.

Sağlıksız Veriler: Dağıtım ve iletim kayıplarının gelişmiş ülkelerde ortalama yüzde 6'nın altında kaldığı belirtilirken, Türkiye için herhangi bir yıl belirtilmeden yüzde 14.4 oranı yer almaktadır. Grafikte bu oran yüzde 20'ler civarında ve eylem planında dikkate alınan 2013 yılı verilerine

göre yalnızca dağıtım sisteminde kayıp ve kaçak oranının yüzde 17.91, iletim kayıplarının yüzde 2.4 olmasıdır.

Yine Dağıtım Şirketlerine Teşvik

-Taslakta "Enerji iletiminde ve dağıtımda verimliliğin sağlanması önündeki temel engeller; işletmede enerji verimliliğini teşvik eden cezalandırıcı bir modelin bulunmaması ve elektrik şebekesindeki teknik olmayan engellerin çokluğudur" denilmektedir. Oysa tarife ve hedef sistemi içerisinde kayıp ve kaçak oranları üzerinden şirketlere "teşvik ve ceza" içeren mekanizma yürürlüktedir. Bu sistem, yararlı olup olmadığı bir yana, kayıp ve kaçak hedeflerinin yükseltilmesi nedeniyle şirketler için sürekli teşvik mekanizmasına dönüştürülmüştür ve ikinci bir teşvik mekanizmasıyla yeni aktarımlar yapılması kabul edilemez.

Vergilerle Tüketim Cezalandırılacak
-Taslağa göre 2016 yılında düzenlenip 2017 yılında yürürlüğe girmek üzere Ulusal Enerji Verimliliği Fonu'na aktarılacak üzere yeni bir Elektrik Vergisi getirilecektir ve bu vergi meskenler için megavat saat başına 3 Dolar (ticari kullanımların iki katı) planlanmaktadır. Elektrik fiyatlarında artış getirecek bu uygulamayla elektrik kullanımının azaltılacağı savunulmaktadır. Bu düzenleme temel bir ihtiyaç maddesi olan elektrik kullanımı üzerinden tüketicileri cezalandırmaya dayanmaktadır. Elektrik kullanımının gelişmişlik seviyesi olduğu ve asıl tar-

tışılması gereken enerji yoğunluğu olduğu göz ardı edilmektedir.

-Enerji yoğunluğu konusunda 2012-2013 Strateji Belgesi'ndeki 2023 yılına kadar enerji yoğunluğunu yüzde 20 azaltmak üzere talep tarafına ilişkin önlemlerin geliştirileceği hedefi ile yetinilmektedir.

-İkinci bir vergi olarak iklim değişikliği vergisi gündeme getirilmektedir. Ticari kullanıcılardan alınacak olan bu vergi, elektrikte megavat saat başına 8 Dolar, doğalgazda 3 Dolar olarak öngörülürken, uygulanacak enerji verimliliği planlarıyla da kademeli indirimlere gidilebileceği ifade edilmektedir.

Göstermelik Çalışma

Hazırlanmış bir taslağa görüş almak yerine taslağı oluşturmadan önce ilgili kurumların önerilerinin alınması daha işlevsel olacaktır. Taslak bu haliyle AB koşulunu yerine getirmiş olma görüntüsü verme amacının ötesine gidemeyecek bir yapıdadır.

Enerji verimliliğinin başlı başına bir sektör haline geldiği göz ardı edilerek, bu alanda gelişmiş ülkelerden alet, teçhizat ve yazılım ithal etmeye mahkum kalınacak bir planlama ile karşılaşılmaktadır. Enerji verimliliğine yönelik Ar-Ge çalışmaları ya da yerli üretime yönelik hedefler ve önlemler planlanmalıdır.

EMO Yönetim Kurulu'nun 13 Ağustos 2015 tarihli açıklaması